

S Á M I R Á Đ Đ I
SAAMELAISNEUVOSTO
SAMERÅDET
СОЮЗ СААМОВ
SAAMI COUNCIL

VIRKSOMHETSBERETNING

2015

Godkjent på Samerådets møte 13.02.16

1. OVERORDNEDE MÅL

1.1. MÅLSETTINGER

“Vi samene er ett folk og rikenes grenser skal ikke bryte vårt folks fellesskap”.

Samerådets overordnede målsetning er å ivareta samenes interesser som ett folk, styrke samenes samhörighet over landegrensene som ett folk og urfolk, og arbeide for at samene også i framtiden erkjennes som ett folk og urfolk, hvis kulturelle, politiske, økonomiske sivile, sosiale og åndelige rettigheter skal sikres gjennom hvert enkelt lands lovgivning, avtaler mellom de berørte stater og samenes representative organ, og folkerettslige avtaler for øvrig. Samerådet arbeider også internasjonalt med å fremme og sikre samenes og andre urfolks interesser og rettigheter.

Det internasjonale arbeidet er en sentral del av Samerådets virksomhet. Sentralt er urfolks menneskerettigheter, samarbeid med andre urfolk og arktiske- og miljøsaker. I tillegg har Samerådet som målsetting å delta aktivt i samfunnsdebatten i Sápmi. Samerådet vil styrke sin NGO rolle, og utfordre og komme med forventninger overfor både de finske, norske, russiske og svenske myndighetene, men også i forhold til Sametingene.

1.2. GENERELT OM SAMERÅDET

Samerådet er en frivillig og uavhengig kulturpolitisk og politisk samarbeidsorganisasjon for samiske hovedorganisasjoner i Finland, Norge, Russland og Sverige. Samerådet er en regjeringsuavhengig privatorganisasjon (non-governmental organization).

Samerådets øverste organ er samekonferansen som arrangeres hvert fjerde år. Den forrige samekonferansen ble avholdt i Murmansk i 2013, der både Kuellnegk Neark-deklarasjonen ble vedtatt og en rekke resolusjoner. Disse vil Samerådet ha som grunnlag for sitt videre arbeid, i tillegg til årlige virksomhetsplaner. Den neste konferansen arrangeres i Trondheim i februar 2017, hvor det også vil være et 100 års jubileum for samenes første organisering.

Samerådet har tre operative tematiske avdelinger: Avdelingen for arktiske- og miljøsaker, Menneskerettighetsavdelingen og Kulturavdelingen. Avdelingenes virksomhet forklares nærmere i punktene 2, 3 og 4. Samerådet har også et sekretariat som ivaretar det administrative arbeidet.

2. SAMERÅDETS KULTURAVDELING

Kulturavdelingens målsetting er å fremme en helhetlig samisk kulturpolitikk og å støtte allsidige samiske kulturaktiviteter. Lars Miguel Utsi er ansatt som ny leder av kulturavdelingen, og begynte i stillingen 01.01.15.

2.1. SÁMI DUODJI MERKET

Samerådet samlet høsten 2014 de ulike samiske duodji organisasjonene i Sápmi, og andre interesserte, til et seminar der det ble diskutert hvordan Samerådet bør videreutvikle og forvalte Sámi duodji merket. Merket er et varemerke for samisk sløyd og skal veilede kjøperen om at produktet er laget av samer, verne samiske sløydprodukter fra kopiering og illojal konkurranse, bidra til å høyne kvaliteten på samiske håndverksprodukter og være et kjennetegn på at samisk håndverk er en levende tradisjon. Seminaret viste at det er behov og vilje til å arbeide videre med saken.

Samerådet fikk i 2015 støtte fra Sametinget i Norge til et prosjekt for å undersøke muligheten for et juridisk vern av duodji. Prosjektet startet opp høsten 2015 og har holdt 3 dialogmøter, såkalte dollagáddeságastallamat, i Jokkmokk, Kautokeino og i Anár. Prosjektet fortsetter i 2016. Piia Nuorgam er ansatt som prosjektleder.

2.2. KULTURUTVALGET

Kulturutvalget har fem medlemmer. Fire av medlemmene representerer de samiske kunst- og kulturorganisasjonene, og det femte medlemmet representerer Samerådet. Virketiden for medlemmene og varamedlemmene er to kalenderår.

Som medlemmer i kulturutvalget er følgende valgt for perioden 2015-2016 (varamedlemmer i parentes): leder Lill Tove Fredriksen (Margit Varsi), Mikael Pirak (Britta Marakatt-Labba), Magreta Sara (Kristin Solberg), Larisa Avdejeva (Nina Sharshina) og Niko Valkeapää (Tatiana Egorova).

Kulturutvalget hadde tre møter i 2015.

2.3. KULTURMIDLER

I 2015 ble det delt ut tre arbeidsstipend á 20 000 € og prosjektstøtte på til sammen 120 000 €. Samerådets kulturmidler er unike på den måten at man yter støtte til samisk kultur i alle de fire landene. Det var i 2015 kommet inn søknader for til sammen 486 396 €, noe som er neste fire ganger så mye som det man har tilgjengelig. Det viser tydelig hvor stort behov det er for en slik støtteordning. I 2015 har man blant annet gitt støtte til CD utgivelser, konserter, festivaler, kunst, barne- og ungdomsaktiviteter, samisk design og teater. En fullstendig liste over bevilgede prosjektmidler er vedlagt.

Følgende tre samiske kulturarbeidere fikk arbeidsstipend i 2015:

Ivan Matrekhin: "Muitalusmáilbmi" – Skrive dikt og sanger på bakgrunn av fortellingene til den samiske forfatteren Pavel Jurieva, utgi disse og CD.

Erica Huuva: "Slow Art Sápmi" – Vektlegge og fremme nye samiske former og uttrykksmåter.

Jenni Laiti: "Suohpanterror" – Jobbe med samisk kunst.

Kulturavdelingen har i 2015 lagt ned ressurser i å fornye forvaltningen av kulturmidlene. Avdelingen har gransket prosjekttilskudd der rapporteringen har vært forsinket og bedt prosjektene om å avslutte arbeidet og rapportere eller trukket tilbake støtten der det var eneste muligheten. Søknadssystemet er også fornyet, slik at i 2016 skal alle søknader behandles elektronisk gjennom vår nye hjemmeside. Det er forventet at det nye systemet i fremtiden skal medføre mindre administrativt arbeid.

2.4. ARKTISK RÅDS KUNSTKONKURRANSE FOR UNGDOM

På tampen av den Kanadiske ordførerperioden i Arktisk Råd, ble det i april 2015 arrangert en kunstkonkurranse for ungdom som bor i de arktiske landene. Alle landene og de permanente deltakerne (Permanent Participants) i Arktisk Råd fikk velge inntil tre kunstnere til konkurransen. Samerådet, via kulturavdelingen, valgte Ina Marlene Tretnes fra Karasjok, Reetta Tornensis i Rovaniemi og Sunna Kuoljok i Jokkmokk for å representere samene. Det var 20 kunstnere med i konkurransen. Det gikk bra for de samiske kunstnerne da Sunna Kuoljok og Signe Åhrén, en same som representerte Norge, ble valgt ut blant de seks beste.

2.5. SAMISK SYMBOL UTVALG

Samisk symbolutvalg skal utrede hvordan de samiske symbolene, som for eksempel flagget og nasjonalsangen, skal forvaltes i fremtiden. Utvalget består av medlemmer fra både Samerådet og Samisk Parlamentarisk Råd. Samerådets representanter i utvalget er Olav Mathis Eira, Anne Nuorgam og Natalia Gavrilova. Det er Samisk Parlamentarisk Råd som har ansvar for å koordinere arbeidet i utvalget. Samerådet har lagt krefter i å få i gang arbeidet i utvalget, og ser ut til å ha lykket med det. Utvalget har allerede hatt flere møter og Samerådets president har også deltatt på ett av disse møtene for å fortelle om bakgrunnen og forventningene til utvalget.

3. MENNESKERETTIGHETSAVDELINGEN

Menneskerettighetsavdelingens målsettinger er å styrke og skape forståelse for urfolks menneskerettigheter internasjonalt, samt å arbeide for å implementere samiske rettigheter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Anne Nuorgam har vært ansatt som leder for menneskerettighetsavdelingen. Andre ansatte har vært Áile Jávo og Mattias Åhren.

3.1. OPPFØLGING AV VERDENSKONFERANSEN FOR URFOLK (WCIP)

FNs generalforsamling vedtok høsten 2014 et sluttokument fra verdenskonferansen for urfolk. I 2015 har Samerådet prioritert oppfølgingen av to artikler i sluttokumentet:

- Reformere FNs Ekspertmekanisme for Urfolks Rettigheter (EMRIP) til å bli et organ som kan overvåke implementeringen av FNs Urfolksdeklarasjon (artikkel 28)
- Forbedre urfolks deltakelsesmuligheter i FN (artikkel 33)

I 2015 har FNs medlemsland holdt to forhandlingsmøter med urfolk om oppfølgingen av disse artiklene. Samerådet deltok på disse.

3.2. PERMANENT FORUM FOR URFOLKSSAKER

Samerådet deltok på den 13. sesjonen i FNs Permanente Forum for Urfolkssaker. Der vektla Samerådet følgende saker: ungdom og selvmord, UNESCOs verdensarvavtale og Finlands ratifisering av ILO konvensjon nr 169 og spørsmålet om samedefinisjon.

Samerådet har vedtatt å nominere Anne Nuorgam som medlem i Permanent Forum for perioden 2019, og har i den forbindelse gjennomført konsulteringer og forhandlinger med andre organisasjoner og institusjoner, både i Sápmi og ellers.

3.3. EMRIP

Samerådet deltok på et seminar arrangert av EMRIP og Lappi Universitet, der tema var fremming av urfolks rettigheter og beskyttelse av deres kulturarv. Seminaret var en forberedelse til EMRIPs 8. sesjon, som ble avholdt i juni 2015. Samerådet deltok også i forhandlinger om en utvidelse av EMRIPs mandat under denne sesjonen.

3.4. FNs SPESIALRAPPORTØR FOR URFOLKSSAKER

FNs spesialrapportør for urfolkssaker Victoria Tauli-Corpuz var på offisielt besøk i Sápmi i august 2015. I Hemavan møtte hun Sametingene, Samerådet og lokale samer. Samene kom med gode anbefalinger på oppfylging av samiske rettigheter og oppfølging av den forrige rapportens

anbefalinger. Samerådet kom med en egen rapport på samenes situasjon i Norge, Sverige og Finland. Rapporten fokuserte spesielt på selvbestemmelse, landrettigheter og næringer. Spesialrapportørens offisielle rapport om samene fremmes for menneskerettighetsrådet i september 2016.

Samerådet har i tillegg to ganger rapportert direkte til spesialrapportøren om samiske forhold (communication). Først om Sveriges krenking av samisk selvbestemmelse og deretter om manglende samiske paragrafer i den finske skogsforvaltningsloven.

3.5. UNIVERSAL PERIODIC REVIEW OG FNs OVERVÅKINGSORGANER

I 2015 ble Sverige hørt i FNs menneskerettighetsråd om gjennomføringen av menneskerettighetene i Sverige (Universal Periodic Review, UPR). Samerådet fulgte høringen. Samerådet mener at anbefalingene fra høringen var ganske svake i forhold til samiske rettigheter.

Samerådet produserte en skyggerapport om samiske rettigheter i Norge til FNs rasediskrimineringskomité (CERD) og deltok under behandlingen av rapporten. Skyggerapporten ble produsert i samarbeid med Samerådets medlemsorganisasjoner på norsk side. Samerådet er fornøyd med anbefalingene til CERD.

3.6. FORUM ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS

Samerådet deltok på det 4. FN forumet om Business og Human Rights. Formålet med forumet er å fremme dialog mellom ulike aktører, f.eks. mellom urfolk og industri. Det var allikevel få urfolksdeltakere som deltok, og for disse var det vanskelig å komme til ordet. Samerådet må vurdere hvordan man effektivt skal arbeide med disse sakene fremover.

3.7. SAMISKE RETTIGHETER

Selv om fremming av urfolksrettigheter internasjonalt fremdeles er menneskerettighetsavdelingens hovedprioritering, så har avdelingen fortsatt å arbeide spesifikt med oppfyllelse av samiske rettigheter, spesielt landrettigheter. Rettssystemene i Norge, Sverige og Finland anerkjenner på prinsipielt nivå samiske rettigheter til de landområdene man tradisjonelt har brukt. Men usikkerhet i forhold til den konkrete gjennomføringen av disse prinsippene medfører daglige problemer for samene, spesielt når det gjelder landrettigheter.

3.7.1. Samedefinisjonen i Finland

Samedefinisjons problemstillingen på finsk side har blitt tilspisset i 2015. Högste Förvaltningsdomstolen godtok 96 nye velgere i Sametingets valgmanntall, mot Sametingets vilje. Disse fikk stemme ved sametingsvalget i 2015. Samerådet har bistått medlemsorganisasjonene på finsk side med å klage på valget og kreve nyvalg uten de 93 nye personene i valgmanntallet. Finsk Högste Förvaltningsdomstol har klagen til behandling.

Samerådet mener fortsatt at spørsmålet om samedefinisjon bør løses via samekonvensjonen.

3.7.2. Bistånd med att forsvare samiska rättigheter till land och vatten

Samerådet har aktivt støttet kampen för att försvara samiska rättigheter och förhindra industrietableringar på samiska land- och vattenområden. Samerådet forsøker primært å bidra til å få til en dialog mellom selskapene og de direkt drabbade samerna i det aktuelle området for å utforske mulighetene for konsensusløsninger. Dersom det ikke er mulig, og selskapet ikke respekterer samenes menneskerettigheter, prøver man å få selskapene til å revurdere sine posisjoner blant annet ved å ta sakene til den internasjonale arenaen.

I 2015 har Samerådet bl.a. arbeidet med disse sakene:

- På finsk side har Samerådet bistått de nordlige siidaene i Näikkelä reinbeitedistrikt i beitekonflikten mellom tradisjonell samisk reindrift og finsk reindrift.
- Samerådet fortsatte å hjelpe Fiettar reinbeitedistrikt, i deres kamp mot å stoppe Nussir ASA gruveplaner i Kvalsund i Finnmark. Norges Miljødirektorat ga i desember 2015 Nussir ASA utslippstillatelse for å dumpe gruveavfall i Repparfjorden, noe som tyder på at konsesjon for gruvedrift vil bli gitt.
- På svensk side har Samerådet fortsatt å bistå Vapsten sameby i deres kamp mot gruveprosjektet til Nickel Mountain Inc i Rönnbäck. Det planlegges et åpent gruveanlegg i Vapstens beiteområder. Nickel Mountain har nylig kunngjort at de ikke går videre med gruveprosjektet, men de kan fortsatt selge konsesjonen til andre.
- Samerådet fortsatte å støtte prosjektet "Information and Legal Center of OOSMO", der formålet er å få tilbake samiske fiskerirettigheter på Kolahalvøya.

Samerådet har fått prosjektmidler fra Sametinget i Norge til å fortsette å prioritere dette arbeidet. Prosjektet fortsetter neste år.

4. ARKTISK- OG MILJØAVDELINGEN

Målsettingen til Arktisk – og Miljøavdelingen er friske og produktive økosystem, både på land og i vann, da dette danner grunnlaget for den samiske kulturen og identiteten. I tillegg er det en målsetting at det samiske kulturgrunnlaget skal sikres og styrkes gjennom bærekraftig forvaltning av naturressursene, og forebygging av negative påvirkning på den i form av forurensing, klimaendringer og endret bruk av områdene.

4.1. SAMERÅDETS DELTAKELSE I ARBEIDET INNEN ARKTISK RÅD

Samerådet deltok med en stor delegasjon på Arktisk Råds niende ministermøte i Iqaluit i Canada. Samerådet deltok også på begge Senior Arctic Official møtene i Arktisk Råd, med delegasjoner på to og fire personer. Samerådet har hatt møter med og bygget relasjoner til Arktisk Råds observatørland og arbeidet med rekruttering via en skolerings workshop som ble arrangert av IPS.

Samerådet har i løpet av året benyttet seg av 26 ulike eksperter i 20 ulike Arktisk Råd relaterte aktiviteter. Særlig prosjektet om urfolksspråk og ungdomsaktiviteter har bidratt til en høy deltakelse. Ekstra finansiering har medført at vi har kunnet delta i flere prosjekter enn tidligere år.

Arktisk- og miljøavdelingen har fortsatt et forbedringspotensial når det gjelder å få oppmerksomhet i det samiske samfunnet om Arktisk Råds virksomhet, og vi forventer å kunne nå bedre ut med informasjon via Samerådets nye nettsider.

Samerådet deltok i en workshop som Canada og IPS arrangerte. Her ble det laget en arbeidsplan på hvordan et kapasitets fond for Permanent Participants kan opprettes. Ministermøtet til Arktisk Råd vedtok å gå videre med dette arbeidet og IPS jobber med saken. Samerådet har deltatt på møter med observatørlandene hvor vi har vist til at et slikt fond er en mulighet for dem til å støtte urfolkenes aktiviteter i Arktisk Råd.

4.2. SAMERÅDETS DELTAKELSE I FNs KLIMAKONVENSJONER

Samerådet har deltatt på arbeidsgruppemøter for artikkel 8(j) i konvensjonen om Biologisk mangfold (CBD). Her legges det et spesielt fokus på å utvikle retningslinjer for hvordan ta hensyn til bruk av tradisjonell kunnskap når det gjelder bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

4.3. TRADISJONELL KUNNSKAP

Samerådet har kommet med høringsuttalelse til Sametinget i Norges melding om høyere utdanning og forskning, hvor vi la vekt på viktigheten av tradisjonell kunnskap i høyere utdanning og forskning og forslag på hvordan det kan styrkes. Samerådet har deltatt på Arctic Science Summit Week hvor vi holdt innlegg om Permanent Participants Ottawa prinsipper der vi forklarer hvordan man innen Arktisk Råd burde bruke tradisjonell kunnskap. Disse prinsippene har vi vektlagt overalt der det har vært mulighet til det, slik at de etableres som en forståelse av hvordan tradisjonell kunnskap kan brukes og verdsettes.

5. SAMERÅDETS ORGANISASJON

Samerådet har 9 medlemsorganisasjoner: Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL), Norske Samers Riksforbund (NSR), Samenes Folkeforbund (SFF), Suoma Sámiid Guovddášsearvi (SSG), Svenska Samernas Riksförbund (SSR), Riksorganisationen Same Ätnam (RSÄ), Renägarförbundet (RÄF), Sameforening i Murmansk Region (OOSMO) og Kola Sameforening (AKS).

Samerådet har forsøkt å vektlegge dialog med medlemsorganisasjonene. Blant annet har man invitert organisasjonene til dialog i forbindelse med rådsmøtene. I 2015 har vi møtt medlemsorganisasjonene på svensk og russisk side.

Samenes 20. konferanse valgte følgende medlemmer til Samerådet for perioden 2013–2017:

Medlem	Varmedlem	Organisasjon
Åsa Larsson Blind	Mattias Harr	SSR
Lea Simma	Helena Omma	SSR
Kristina Nordling	Lillian Mikaelsson	RSÄ
Per Olof Nutti	Marja Kari Omma	RÄF
Tatjana Egorova	Maja Pirogova	AKS
Andrej Danilov	Natalia Gavrilova	OOSMO
Áile Javo	Christina Henrikssen	NSR
Geir Tommy Pedersen	Ol-Johan Gaup	NSR
Olav Mathis Eira	Nancy Porsanger	NRL
Ellen Inga Turi	Mattias Jåma	NRL
Björg Bonk	Henrik Kolstrøm	SFF
Ara Aikio	Anne-Maria Magga	SSG
Niko Valkeapää	Antti Aikio	SSG
Jouni Lukkari	Tuomas Aslak Juuso	SSG
Anne Nuorgam	Outi Paadar	SSG

Geir Tommy Pedersen trakk seg som medlem i oktober 2015. Hans varmedlem Ol-Johan Gaup fungerer i hans sted frem til nytt medlem er valgt.

Ánne Nuorgam trakk seg som medlem i oktober 2014. I februar 2015 ble i hennes sted Outi Paadar valgt som fast medlem. Minna Näkkäljärvi ble valgt som nytt varamedlem.

Medlemmer i Arbeidsutvalget (AU) har fra og med februar 2015 vært Áile Jávo, Andrei Danilov, Åsa Larsson-Blind og Jouni Lukkari. Áile Jávo ble samtidig valgt som president for to år. AU hadde syv møter i 2015.

Samerådets hovedsekretær har vært Marja Katarina Påve.

5.1. ØKONOMI

For driftsåret 2015 fikk Samerådet totalt bevilget 860 505, 06 €. Dette fordelte seg slik:

Finansieringsinstitusjon	Inntekter 2015, €
- Nordisk Ministerråd (DDK 3.118.689,00)	416 189,49
- Utenriksdepartementet, Norge (NOK 1.575.000)	115 591,67
- Utenriksdepartementet, Finland	71 000,00
- Inuit Circumpolar Council (Cad 16.890)	11 041,14
- Kammarkollegiet (SEK 500.000)	53 580,81
- Utenriksdepartementet, Norge (NOK 550.000)	59 768,62
- UNPD COP21 (USD 150.000)	133 333,33
Inntekter totalt	860 505,06

Midlene fra Nordisk Ministerråd ble fordelt til kulturstøtte, administrativ koordinering, samt utgifter for de russiske samenes deltagelse i Samerådets arbeid, i samsvar med budsjettet.

Samerådet har totalt hatt inntekter på 860 505, 06 €. De siste tre årene har Samerådets omsetning økt med 33%, da omsetningen i 2012 var på 618.750 €. Samtidig har våre utgifter økt tilsvarende, spesielt personalkostnader og reiseutgifter. Dette viser at vårt aktivitetsnivå har økt, til samefolkets gode. Utgifter og nøyaktige tall finnes i regnskapet for 2015.

Samerådet sliter med likviditetsproblemer, fordi bevilgede midler ofte kommer inn sent på året. Dette er spesielt en stor utfordring for en liten NGO organisasjon som Samerådet, da man ikke har opparbeidede midler på bok som man kan bruke i slike situasjoner.

Samerådet kjøpte fortsatt i 2015 regnskapstjeneste hos det lokale regnskapsfirmaet "Utsjoen tilipalvelut" v/ Anne Forsell i Utsjoki. Samerådets revisor var den av handelskammeret godkjente revisoren Tarja Sälevä i Rovaniemi.

6. ANNET

6.1. SAMARBEID MED ANDRE URFOLK OG ANDRE SAMISKE INSTITUSJONER

Samerådet samarbeider kontinuerlig med andre urfolk, og spesielt nært med organisasjoner og institusjoner som representerer urfolk i Arktis, slik som Inuit Circumpolar Council (ICC), Grønlands regjering, Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON), Arctic Athabaskan Council, Aleut International Council og Gwich'in Council International. Blant øvrige urfolksorganisasjoner man har etablert et nært samarbeid med kan nevnes Tebtebba Foundation (Filippinene), Asian Indigenous Peoples Pact (AIPP) (Sydøst Asia), FAIRA (Australia)

og Assembly of First Nations (Canada). I år har vi hatt et spesielt nært samarbeid med ICC, da vi har gjennomført flere felles prosjekter.

Samerådet samarbeider og rådfører seg også kontinuerlig og samråder med Samisk Parlamentarisk Råd (SPR). Man har også et godt samarbeid med World Reindeer Herders' Association og International Centre for Reindeer Husbandry.

6.2. KOMMUNIKASJON

Samerådet har fortsatt å prioritere kommunikasjon og informasjon, både internt og eksternt, som en oppfølging av den vedtatte kommunikasjonsplanen. Samerådet har i 2015 lansert helt nye nettsider, på samme domene som tidligere www.saamicouncil.net. Så langt er nettsidene ferdige på samisk, russisk og engelsk, men de skal også oversettes til andre språk. I forbindelse med utarbeidelsen av de nye nettsidene har vi også investert i et nytt system som gjør det mulig med en elektronisk behandling av kulturmidlene. Det er forventet at dette vil gjøre administreringen av kulturmidlene enklere og mer effektivt. Samerådet har også aktivt brukt Facebook siden som en lettvinnt og rask kommunikasjonskanal om møtevirksomhet og andre aktiviteter. Gjennom denne siden når vi ut til alt mellom et par hundre opp til cirka fire tusen brukere. Nå er det 1454 personer som liker Samerådets Facebookside. Samerådet har også aktivt deltatt i den samiske samfunnsdebatten og har vært synlige i media. Dette både for å synliggjøre egen virksomhet, og for å sette fokus på saker som er viktige for det samiske folket.

6.3. COP 21

COP 21 møtet ble arrangert i Paris på slutten av 2015. Samerådet la ned mye ressurser både i forberedelsene og i å følge møtet. Vi fikk, sammen med ICC, egen finansiering fra UNDP til dette. Samerådet hadde ansvar for å lede prosjektet, og Áile Jávo koordinerte arbeidet. Samiske delegater under COP 21 var Jannie Staffansson, Jan Saijets, Per Jonas Partapuoli, Tatiana Egorova, Gunn-Britt Retter og Áile Jávo. Jannie Staffansson ble valgt som Arctic Focal Point i urfolkenes styringsgruppe. Samerådet og andre urfolk var skuffet over sluttavtalen fra Paris, da urfolksrettigheter ikke ble nevnt i den operative delen av avtalen. Vi klarte imidlertid å beholde tekst om urfolks tradisjonskunnskap. For Samerådet blir det viktig å følge opp vedtakene fra Paris.

6.4. EU

Samerådet har i lengre tid hatt en målsetting om å arbeide mer aktivt overfor EU. Dette har blitt stadig mer aktuelt ettersom EU har intensivert sitt fokus på de arktiske områdene. Samerådet engasjerte derfor Liisa Holmberg til å skrive en utredning med konkrete forslag til hva Samerådet kan gjøre. Rapporten som ble overlevert høsten 2014 anbefalte at det opprettes et samisk sekretariat i Brussel. På den bakgrunn, vedtok Samerådet at man vil forsøke å finansiere et 3årig forprosjekt med målsetting om å etablere et samisk sekretariat i Brussel.

Samerådet har i 2015 lagt ned mye ressurser i dette, og har blant annet hatt administrativ dialog med EU Interreg Nord om finansiering. Samtidig har Samerådet undersøkt muligheten for å få midler over EUs sentrale budsjett. Vi har også hatt møter med både Nord-Norge kontoret i Brussel og med noen parlamentsmedlemmer i EU. Arbeidet fortsetter i 2016.

Samerådet har deltatt på tre forskjellige dialogmøter om EUs nye Arctic Policy, i Rovaniemi, i Oslo og i Brussel. Samerådet har også kommet med skriftlige innspill på dette.

Samerådet har også hatt en dialog med EU når det gjelder deres fornyelse av urfolks policyen. I den forbindelse deltok vi på "Informal Brainstorming and Consultation Workshop on the Review for a Strengthened EU Policy on Indigenous Peoples" i Brussel.

6.5. KOMPETANSEBYGGING

Samerådet har prioritert kompetansebygging blant samisk ungdom i internasjonale urfolkssaker. Samerådet har hatt et samarbeid med Senter for Nordlige Folk for å utrede hva vi konkret kan gjøre for å realisere dette målet. Arbeidet ventes å være ferdig i løpet av 2016.

Samerådet og ICC fikk finansiering fra Nordregio for et kompetansehevingsprosjekt for samisk og inuittisk ungdom. Målet er å skolere ungdom i Sápmi og på Grønland i urfolksrettigheter og miljö saker. Det første kurset ble holdt på Grønland høsten 2015. Det andre kurset arrangeres i Anár i juni 2016.

Samerådet hadde også to samisk ungdom med på kurset som IPS arrangerte i Canada, hvor målet var å lære mer om arbeidet i Arktisk Råd og hvordan man effektivt kan fremme sine meninger på møtene.

Samerådet har ellers forsøkt å prioritere unge representanter på ulike møter, da vi tror at kompetansebygging fungerer best når ungdommen får mulighet til å delta aktivt på møter.

6.6. PSYKISK HELSE

Samerådet har i 2015 fortsatt å prioritere psykisk helse. Vi har etablert et godt samarbeid med SANKS der målet er å styrke et grenseoverskridende samisk helsetilbud innen psykisk helse. I februar arrangerte vi sammen et stort seminar om psykisk helse i Jokkmokk. Seminaret lyktes godt, og en rekke sentrale aktører deltok; ungdomsorganisasjoner, Samerådet, SANKS ansatte, Sametingene, psykisk helse arbeidere (både fagansatte og ledelse) og forskere. Etter seminaret bevilget svenske myndigheter egne midler til Sametinget for å utrede hvordan man kan bedre det samiske psykiske helsetilbudet.

Samerådet er også samarbeidspartner i et prosjekt som SANKS leder, der målet er å forebygge selvmord i Sápmi. Prosjektet har fått finansiering fra Nordregio og fra Sametinget i Norge. Prosjektet fortsetter i 2016.

I tillegg har Samerådet prioritert å følge psykisk helse saker internasjonalt. For eksempel var selvmord tema under Permanent Forum møtet, og vi deltok på Arktisk Råds Mental Wellness Symposium i Canada.

6.7. BARENTSSAMARBEIDET

Samerådet har i 2015 valgt å spesielt prioritere Barentssamarbeidet. Vi har deltatt både på Barents urfolksgruppes (WGIP) møter, der Samerådet er observatør. Men også på Barents urfolkskonferanse, ministermøte og noen ekspertgruppemøter. Dette har blitt spesielt prioritert da det har vært en utfordrende politisk situasjon i Russland, og Barentssamarbeidet har vært en god arena for å holde kontakten vår med samer på russisk side, med russiske myndigheter og med andre urfolk i Russland.

Virksomhetsberetningens originalspråk: samisk